

§ 124 Utbildningsväg för diakoner efter grundutbildningen

GUNILLA ELDEBRO:

Ordförande! Jag talar för Kyrkolivsutskottet och det gäller motion 2016:2. Motionärens förslag är att uppdra till kyrkostyrelsen att bygga en utbildningsväg för diakonerna inom diakoni och diakonivetenskap efter grundutbildningen.

Utskottet delar motionärens tankar och synpunkter om hur viktigt det är angående diakonernas möjligheter till fortbildning, och även i biskoparnas biskopsbrev tas detta upp. På sikt är det ett behov att bygga upp en fortsatt utbildningsväg. Vi kan idag se att det finns vissa möjligheter för diakoner till fortbildning på högskolenivå bl.a. på Ersta-Sköndal högskola och Uppsala universitet. Fortbildningar kan även finnas i de olika stiftet och t.ex. S:t Lukasstiftelsen. Naturligtvis är dessa fortbildningar nödvändiga för professionen och möjlighet till att träffa diakoner från andra församlingar och stift.

Hösten 2014 startade den pastoralteologiska utbildningen på Svenska kyrkans utbildningsinstitut för diakonkandidater som hade klarat provningen att gå vidare. Den är på två terminer. Utskottets mening är att Svenska kyrkans utbildningsinstitut på sikt även skulle kunna erbjuda diakoner fortbildning, men för närvarande menar utskottet att det är för tidigt att göra det. Det startar alltså 2014. Det bör även i detta sammanhang klarläggas om en diakonivetenskaplig utbildning kan bli en högskoleutbildning i statlig regi och inte en uppdragsutbildning. Utskottet delar motionärens tankar och tycker att det är en bra motion men anser att den är för tidigt väckt och därför svår att idag svara på.

Utskottet yrkar på avslag på motion 2016:2 – med krans.

LARS-IVAR ERICSON:

Ordförande och ledamöter! Tack för kransen men jag vill ändå yrka bifall till motion 2016:2.

Någon har sagt att diakonins är kyrkans framtidsväg, Det ligger mycket i det talesättet. Kyrkans diakonianställda utför ett oerhört viktigt arbete och är på många sätt ett kyrkans ansikte gentemot samhället och medmänniskorna. Diakonin leds fram av kyrkliga företrädare som något av det viktigaste i en församlings verksamhet. Vi märker detta i biskopsbrevet om diakonin som också citeras i Kyrkolivsutskottets betänkande 2016:9.

I Jonas Bromanders utredningar om vad medlemmarna förväntar sig av kyrkan hamnar diakonin högst upp. I den samhällssituation som vi nu upplever med utanförskap, flyktingar, asylsökande med människor i olika åldrar som mår dåligt, då ökar de diakonala behoven. Våra diakoner utför ett värdefullt arbete och har förstås en bra grundutbildning, men vad finns det då för framtidsvägar? Vad finns det för fortbildning och vidareutbildning?

Utskottet radar upp några exempel men jag tolkar ändå betänkandet såsom att Sverige på något sätt har halkat efter grannländerna när det gäller fortsatta utbildningsvägar inom diakoni och diakonivetenskap. Utskottet pekar på att Svenska kyrkans utbildningsinstitut på sikt bör kunna erbjuda fortbildning. Vad betyder egentligen ”på sikt”? Handlar det om år eller årtionden? Varför inte redan nu ta tag i det som efterfrågas, för hos flera av landets 1 100 diakoner finns säkert en längtan efter fortbildning. Vi kan kalla det för en masterexamen i diakoni. Jag har fått erfara att det finns svenska diakoner som åker till Norge för att få denna utbildning. Det kan man ju naturligtvis göra men att åka till Norge kräver ju både ork, energi och ekonomi.

Jag skrev den här motionen i april och tidigt i höst kom ett specialnummer av Svensk kyrkotidning om diakoni. Det numret innehöll flera artiklar som styrkte mina tankar, och jag la särskilt märke till två rubriker, ”Stort behov av diakoner med vidareutbildning” och ”Väl utbildade medarbetare orkar stå upp för utsatta”. Om Svenska kyrkan värderar sina diakoner, varför ska vi då släpa efter de nordiska grannländerna och hänvisa till s.k. på-sikt-åtgärder? Varför inte ta tag i problemet redan nu? Vi vet att behovet finns och vi vet att det finns en efterfrågan. Diakonin är kyrkans framtidsväg och vi kan vara med om att underlätta detta vägarbete.

Bifall till motion 2016:2.

MAJ-LIS AASA:

Det behövs en professionell utbildning på avancerad nivå magister eller master inom diakonin. Jag gick ut på Ersta, sista kullen, och jag hade lyckan att få högskolepoäng i diakoni. Det fick mina kurskamrater också, och av 38 är 36 vigda. Jag har frågat dem om hur många som skulle vara intresserade av en masterutbildning om den fanns i Sverige. Det är många.

Sedan år 2000 har diakonen varit del av vigningstjänsten och diakonin är organiserad i kyrkans församlingar. Det krävs utbildning med särskild inriktning på socialt vårdande arbete i kyrklig kontext.

Diakonivetenskap i Uppsala har en teoretisk inriktning. I Norge är ämnet diakoni och professionell praxis. Ersta samarbetar med Norge men då krävs det att du ska kunna läsa på norska och känna att det fungerar, och det fungerar väl för många men kanske inte för andra. Mycket litteratur är också på engelska. I USA kan man hitta en master i diakoni. Hur långt ska vi åka? Jag har pendlat från Los Angeles till Sverige för att läsa – och det går.

Det går att skapa den typen av utbildning även i Sverige inom socialt arbete och vårdvetenskap, men staten har knappast intresse av att finansiera Svenska kyrkan att få diakoner med masterutbildning. I Svenska kyrkan har man med diakonatet och diakonin ett teologiskt grundat socialt ansvar som motsvaras av högt utbildade och kompetenta diakoner. Behovet ökar i takt med ökande sociala ojämlikheter, integrationsproblematik och politisk populism, förändringar av den svenska välfärden liksom strukturella förändringar i kyrkan som församlingarnas sammanläggningar. Det är viktiga argument. Diakonin är ett kvinnodominerat fält nu utan möjlighet att utbilda sig högre än en kandidat. Du kan riskera ojämlikhet och osunda genusmönster så småningom med detta.

Jag yrkar på bifall till motion 2016:2.

GUNVOR VENNBERG:

Ordförande! Jag råkar vara ett exempel på en person som går masterutbildningen i Norge, så jag måste säga någonting. Jag har faktiskt ett tilläggsyrkande. Det är nämligen så att om man går den här masterutbildningen i Norge är det inte säkert att man kan arbeta som diakon i Svenska kyrkan. Jag yrkar att med anledning av motion 2016:2 att uppdra till kyrkostyrelsen att undersöka möjligheten till diakonvigning i Svenska kyrkan av den som fullföljt diakonutbildning godkänd av en systerkyrka inom Borgågemenskapen.

Den här utbildningen, som rosas som en bra fortbildning för diakoner, går jag som inte är vigd till diakon och då blir det annorlunda. Då är det så att när man har gått ut den, kan man söka diakontjänst i Norge men inte i Sverige. Har man väl blivit vigd till diakon i Norge, då räcker det med att man jobbar där några år, och sedan

kan man komma tillbaka och söka svenska tjänster inom ramen för Borgåöverenskommelsen. Jag skulle vilja kalla den en ”bugg” i systemet. Det skulle ju kunna vara fler än jag som tycker att det är en bra utbildningsväg att gå den norska utbildningen och sedan bli vigd i Sverige, men den möjligheten finns inte. Med tanke på att det är väldigt svårt att besätta diakontjänster och att vi inte ser någon direkt lösning på diakonbristen borde vi se över hur vi behandlar systerkyrkornas utbildningar.

Utbildning har utvecklats väldigt mycket under senare tid. Jag skulle knappast gå en distansutbildning från Oslo om det inte vore för internet och den Bolognaprocess som universiteten har drivit framgångsrikt. Universiteten driver på för att underlätta för studenter att studera utomlands. Om det inte finns arbetsgivare som sedan vill anställa, då är det ju kört ändå.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 168.